

2. Економіка логістики: навч. посібник \ Є.В. Крикавський та ін.; за заг. ред. Є.В. Крикавського, О.А. Похильченко. Львів, 2014. 68-74 с.

3. Логістична діяльність та логістичні функції
[<https://studfile.net/preview/5199177/page:4/>]

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ВНУТРІШНІЙ МАРКЕТИНГ»

*Єр'оміна В. В., здобувач вищої освіти 4 року навчання,
victoria.yeromina@gmail.com*

*Науковий керівник: Федотова І. В., к. е. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожнього університет*

Внутрішній маркетинг є одним із значущих аспектів сучасного менеджменту, основною областю застосування якого є робота з персоналом компанії і управління якістю. В умовах конкуренції на ринку праці і зростання числа професіоналів забезпечення лояльності співробітника до компанії стає для неї ключовим завданням, тому виникає необхідність більш детально розглянути сутність даного поняття.

Сьогодні вченими-теоретиками і практиками запропоновано безліч трактувань поняття «внутрішній маркетинг». Згідно з їх теорією, внутрішній маркетинг націлений на контактний персонал фірми і призначений для створення таких мотиваційних і організаційних умов праці, які б активно сприяли створенню функціональної якості обслуговування. І до того, як продатися як існує послугу зовнішньому споживачеві, вона повинна бути спочатку «проданою» внутрішньому споживачеві, тобто персоналові. Іншими словами, персонал повинен бути усвідомлено мотивованим на якісні стандарти обслуговування зовнішніх споживачів.

Як бачимо, в такому тлумаченні внутрішній маркетинг асоціюється винятково із зусиллями, спрямованими на персонал, що безпосередньо передає послугу споживачеві (контактний персонал), і в цьому сенсі сфера інтересів внутрішнього маркетингу тісно перетинається зі сферою інтересів HR – менеджменту. Схожої думки дотримуються Гронроос К. [5], Беррі Л. [3], Парасураман А. [4].

Баллантайн Д. [1] вказує, що внутрішній маркетинг покликаний зменшити розрив між теоретичною формулюванням і практичною реалізацією корпоративних стратегій.

Ахмед П.К., Рафік М. [8] розглядають внутрішній маркетинг як механізм реалізації стратегії і засіб інтеграції між функціональних інтересів різних відділів організації.

Лінгс І. М. [10] розглядає внутрішній маркетинг в двох аспектах: особистісному і процесуальному.

Особистісний підхід заснований на концепції управління персоналом - передбачається, що успіх зовнішнього маркетингу залежить від того, чи достатньо задоволений і мотивований персонал і, перш за все, контактний персонал, тому що саме від нього в значній мірі залежить сприйняття одержуваної послуги.

Процесуальний підхід до внутрішнього маркетингу заснований на концепції загального управління якістю. Об'єктом внутрішнього маркетингу є процес надання послуг, в якому кожен відділ (співробітник) компанії розглядає інший відділ (іншого співробітника), котрий має результатом роботи першого, в як внутрішнього споживача і намагається задовольнити свого внутрішнього споживача, надаючи йому якісну послугу.

У таблиці 1 розглянемо систематизацію підходів до визначення поняття «внутрішній маркетинг».

Таблиця 1 - Систематизація підходів до тлумачення поняття «внутрішній маркетинг»

Автор	Визначення
1	2
1. Внутрішній маркетинг як форма внутрішньої комунікації для забезпечення співробітників інформацією та завоювання їх підтримки.	
Баллантайн Д. [1]	Внутрішній маркетинг - це будь-яка форма маркетингу всередині організації, яка акцентує увагу персоналу на внутрішніх діях, які повинні бути змінені для поліпшення становища організації на ринку.
Мітчелл А. [2]	Внутрішній маркетинг є внутрішні комунікації, є одним з найбільш важливих інструментів, доступних компаніям для зміцнення власного конкурентного переваги, а саме: - для підтримки бренду; - для вдосконалення рівня обслуговування; - для прискорення інновацій та поліпшення їх якості.
2. Внутрішній маркетинг як інструмент залучення та мотивації персоналу.	
Беррі Л. [3]	Внутрішній маркетинг передбачає залучення, розвиток, мотивація і утримання кваліфікованого персоналу пропонованої роботою, задовольняє їхні потреби.
Парасураман А. [4]	Внутрішній маркетинг - це філософія ставлення до працівника як до клієнта і стратегія створення роботи-продукту в відповідно до потреб співробітника-клієнта.

1	2
3. Внутрішній маркетинг як процес розвитку і реалізації високих стандартів якості обслуговування клієнтів.	
Гронроос К. [5]	Внутрішній маркетинг - це концепція, заснована на тому, що службовці фірми повинні бути найкращим чином мотивовані на осмислене обслуговування і виконання роботи, орієнтованої на клієнта.
Морган, Пірсі [6]	Внутрішній маркетинг - це процес створення сприятливих умов роботи співробітників і управління взаємовідносинами між внутрішніми постачальниками і внутрішніми споживачами для задоволення потреб останніх.
4. Внутрішній маркетинг як підхід до управління прийняттям інновацій всередині організації, механізму ефективної реалізації стратегій, досягнення ринкових цілей компанії.	
Беккерс М., Хаастрехт В. [7]	Внутрішній маркетинг - це будь-яка форма маркетингової діяльності всередині організації, яка фокусує увагу персоналу на внутрішніх процесах, які повинні бути змінені з метою забезпечення результативності на зовнішньому ринку.
Ахмед П.К., Рафік М. [8]	Внутрішній маркетинг - це планомірні дії по подолання опорю персоналу змінам, мотивація і інтеграція співробітників з метою ефективної реалізації корпоративних і функціональних стратегій.
5. Внутрішній маркетинг як філософія, яка передбачає розгляд організації в якості внутрішнього ринку з внутрішніми постачальниками і покупцями.	
Котлер Ф. [9]	Внутрішній маркетинг - це підхід до персоналу фірми як до клієнтів і забезпечення їх продуктом, який задовольняє їх потреби.
Лінгс І.М. [10]	Внутрішній маркетинг передбачає застосування філософії маркетингу до персоналу, який обслуговує зовнішніх клієнтів, і практика ставлення до нього як до внутрішнього клієнту.

Порівнюючи визначення, наведені в таблиці, стає зрозумілою різниця між точками зору різних вчених. Всі вони розглядали внутрішній маркетинг з різних позицій таких як: форма внутрішньої комунікації для забезпечення співробітників інформацією та завоювання їх підтримки, як інструмент залучення та мотивації персоналу, як процес розвитку і реалізації високих стандартів якості обслуговування клієнтів, як підхід до управління прийняттям інновацій всередині організації, механізму ефективної реалізації стратегій, досягнення ринкових цілей компанії, як філософія, яка

передбачає розгляд організації в якості внутрішнього ринку з внутрішніми постачальниками і покупцями.

Але ґрунтуючись на вищевикладеному аналізі, можна констатувати, що найбільш відповідним є визначення внутрішнього маркетингу з точки зору інструменту залучення і мотивації персоналу. У зв'язку з цим я вважаю, що внутрішній маркетинг організації - це використання маркетингового підходу стосовно до співробітників, вибудовування, стимулювання, координування і інтегрування персоналу для ефективного застосування корпоративних і функціональних стратегій з метою задоволення споживача через процес взаємодії з мотивованим і клієнтоорієнтованим персоналом.

Таким чином можна зробити висновок, що внутрішній маркетинг представляє собою орієнтовану на персонал управлінську діяльність щодо забезпечення ефективного виконання співробітниками поставлених завдань для досягнення намічених маркетингових цілей організації.

Література.

1. Просвіряков К.Л. Систематизація поняття «маркетингові дослідження». *Наукові праці Міжнародної науково-практичної конференції вчених МАДІ (ГТУ), РГАУ-МСХА, ЛНАУ 17-18 червня 2010 року*. Москва-Луганськ, 2010 року. Т. 1. С. 43-47.
2. Примак Т.О. Маркетингові комунікації в системі управління підприємством: монографія. ТОВ «Експерт ЛТД», 2001. 387 с.
3. Berry L. Services Marketing Starts From Within, A. Parasuraman. *Marketing Management*. 1992. P. 25-34.
4. Сагайдак М.П. Внутрішній маркетинг та маркетинг персоналу: порівняльний аналіз. *Актуальні проблеми економіки* 2013. № 7(145). С. 110-117.
5. Суслов С.С., Фокіна О.В. Внутрішній маркетинг в системі управління лояльністю споживача. *Наукові праці Міжнародної науково-практичної конференції вчених МАДІ (ГТУ), РГАУ-МСХА, ЛНАУ*. 20-21 січня 2011 р. Москва-Луганськ, 2011 року. Т. 2. С. 32-36.
6. Лавлок К. Маркетинг послуг: персонал, технологія, стратегія. 4-е изд.; пер. зангл.: Видавничий дім «Вільямс», 2005. 1008 с.
7. Сагайдак М.П. Формування концепції внутрішнього маркетингу підприємств сфери послуг. *Менеджмент і маркетинг: колективна монографія*. Політехніка Любелська. 2013. С. 136-147.
8. Каракай Ю.В. Маркетинг на ринку інноваційних товарів : автореф. дис. д-ра екон. наук; спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». Київський нац. економ. ун-т ім. В. Гетьмана. К., 2008. 32 с.

9. Войчак А.В. Маркетинговий менеджмент. КНЕУ, 2009. 328 с.
10. Куденко Н.В. Стратегічний маркетинг: підручник. К.: КНЕУ, 2012. 523 с.

СТРАТЕГІЇ ДОСЯГНЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА

*Губська М. О., здобувач вищої освіти - магістрант 2 року навчання,
marinagubskaya@aol.com*

*Науковий керівник: Догадайло Я. В., к. е. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Конкурентна перевага компанії полягає в основі її успішної діяльності на ринку [1], тобто досягнення конкурентних переваг повинно бути однією з найголовніших цілей підприємства в сучасних умовах, що може бути досягнуте за рахунок впровадження ефективної моделі управління конкурентними перевагами, реалізація якої неможлива без вміння здійснювати об'єктивний аналіз та оцінку конкурентних переваг. Значний науковий внесок у дослідження теоретичних проблем конкуренції, конкурентних стратегій, конкурентоспроможності та конкурентних переваг підприємств внесли як закордонні так і вітчизняні вчені. Однак низку завдань теоретико-методичного обґрунтування аналізу, оцінки, підтримки та формування конкурентних переваг підприємства розроблено недостатньо повно і тому вони вимагають уточнення.

Основною функцією системи управління конкурентними перевагами є вибір напрямку і реалізація стратегії формування та розвитку конкурентних переваг підприємства на підставі узгодженості і взаємодії всіх сфер діяльності [1]. Автором пропонується визначення стратегії досягнення конкурентних переваг підприємства як сукупності дій, методів, способів та управлінських рішень, які спрямовані на досягнення конкурентних переваг з метою їх утримання та раціонального управління ними. Процес розробки стратегії базується на використанні ситуаційного підходу в аналізі і управлінні конкурентними перевагами підприємства. Дослідженням конкурентних стратегій займалися такі вчені, як М. Портер, Г. Мінцберг, Г. Хамен, М. Трейсі й Ф. Вірсема, І. Ансофф, А.А. Томпсон і А. Дж. Стрінкленд, які запропонували типології конкурентних стратегій, а також методи їх впровадження.